

ЗАМОНАВИЙ АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ АСОСИДА WEB САЙТЛАРНИ ОПТИМАЛЛАШТИРИШ («ЕТТИ ПИР» WEB САЙТИ МИСОЛИДА)

ОПТИМИЗАЦИЯ WEB САЙТОВ С ПОМОЩЬЮ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ (НА ПРИМЕРЕ WEB САЙТА «ЕТТИ ПИР».UZ)

OPTIMIZATION OF WEB SITES WITH THE HELP OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES (ON THE EXAMPLE OF THE WEB SITE «ЕТТИ ПИР».UZ)

Калит сўзлар: дастурий ишланма, зиёратгоҳ, туризм, интернет, контент, framework, зиёратгоҳ, харита, виртуал саёҳат, ахборот бозори.

Ключевые слова: программный продукт, информационный рынок, карта, виртуальное путешествие, контент, туризм, интернет, фреймворк.

Key words: software, information market, map, virtual travel, content, tourism, internet, framework.

Ўзбекистон Президентининг «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги фармони лойиҳасининг учинчи бўлимида иқтисодий ёлғи янада ривожлантириш ва либераллаштиришда туризм соҳасига алоҳида эътибор белгиланган. Бугунги кунда иқтисодий тармоқлари ва соҳаларига инновацияларни жорий этиш бўйича ахборот ва телекоммуникация технологияларини фан йўналишларига, ишлаб чиқаришдаги амалий масалаларни ечишга татбиқ этиш зарур. Бу эса ахборот ва телекоммуникация соҳасида етук мутахассисларни тайёрлашни талаб этади.

Ҳозирда «Замонавий ахборот коммуникация технологиялари» кафедраси томонидан олиб борилаётган маънавий, маърифий, илмий ва тарихий меросларимизни англаш, уларни тиклаш, чуқур тадқиқ қилиш, тадқиқот натижаларини амалда жорий этишга йўналтириш бўйича қилинаётган ишлар давримизнинг долзарб масалаларидан ҳисобланади. Бу борада кафедра профессор-ўқитувчилари ва иқтидорли талабалари томонидан «Тасаввуф намояндалари» мультимедиа интерактив ўқув қўлланма, Андроид тизимида Абу Мансур ал-Мотуридий илмий мероси ва Мотуридия таълимоти, «Ўрта Осиё

олимлари қомуси мобил иловаларини яратиш», «Марказий Осиёлик мутакаллим олимларнинг илмий мероси» мультимедиа интерактив қўлланма, «Ўзбекистон – буюк алломалар юрти» мавзусида виртуал дастурий маҳсулот, «Ҳадис илмий мактаби» мультимедиа дастурий восита, «Халқаро ва минтақавий ислом ташкилотлари» ҳақида мультимедиа дастурий таъминот, «Тошкент шаҳри масжидлари дислокацияси on-line харита ва 3D моделлар», «Ўзбекистонда ислом цивилизацияси» номи автоматлашган ахборот тизими, «Муқаддamat-ул адаб» китобининг дастурини андроид мультимедиа платформаси, Бухородаги зиёратгоҳлар Web сайтини оптималлаштириш («Naqshband tiu.uz» зиёратгоҳи мисолида) дастурий ишланмалари яратилиб, уларни амалиётда қўллаш устида илмий-амалий ишлар олиб бормоқдалар. Жумладан, Бухородаги зиёратгоҳлар Web сайтини оптималлаштириш («Naqshband iiau.uz» зиёратгоҳи мисолида) дастурий ишланмаси ахборотлаштириш ва компьютерлаштириш даврида сайёҳлик соҳасида ҳам ахборотни сотиш ва уни узатиш бўйича янги ёндашувларга олиб келди.

Ўзбекистоннинг қадимий ёдгорликлари, хусусан, Бухоро вилоятининг тарихий обидалари, ёдгорликлари, осори-атиқаларини дунёга танитиш, келажак авлодга ўз асл ҳолатида кўрсатиш мақсадида янги инновацион ечимлардан фойдаланилмоқда. Мазкур дастурий ишланма Ўзбекистон зиёратгоҳларида миллий туризм фаолиятини ривожлантиришга қаратилган бўлиб, саёҳатга келувчиларни зиёратгоҳлар билан таништиради ҳамда зиёратгоҳлар ҳақидаги маълумотларнинг аниқ ва тўлиқлигини таъминлайди. Дастурий ишланма замонавий дастурлаш тили ҳисобланган Yii2 framework ёрдамида ишлаб чиқилган бўлиб, унинг устувор томонларини ёритиб бериш асосий мақсадлардан биридир.

«Етти пир» зиёратгоҳи сайтини яратишда даставвал сайт контентига оид бўлган маълумотлар тўпланди [1,2]. Манбалардан олинган маълумотлар асосида веб сайт структураси (каскади) тузиб чиқилди.

Сайт структураси менюлари:

Мажмуага оид ҳукумат қарорлари

Янгиликлар

Илмий мақолалар

Мажмуа ҳақида

Баҳоуддин Нақшбанд ҳақида

Зиёрат қоида ва одоблари

Хожагон-Нақшбандия тариқати пирлари ҳақида

Мақолада Ўзбекистоннинг тарихий обидалари, қадимий ёдгорликлари, асори-атиқаларини дунёга танитиш, келажак авлодга ўз асл ҳолатида кўрсатиш мақсадида яратилган дастурий ишланма таҳлил қилинган. Мазкур дастурий комплекс Ўзбекистон зиёратгоҳларининг миллий туризм фаолиятини ривожлантиришга қаратилган бўлиб, саёҳатга келувчиларни зиёратгоҳлар билан таништиради ҳамда зиёратгоҳлар ҳақидаги маълумотлар аниқ ва тўлиқ келтирилган. Web сайтни ишлаб чиқиш жараёнида Php, WordPress, Yii2 framework, Joomla каби замонавий дастурлаш тилларидан фойдаланилган.

В статье рассматривается разработка программного комплекса предназначенная для развития национальной туристической деятельности мест паломничества Узбекистана. В нем указываются места знаменитых предков, ознакомления посетителей местами паломничества для изучения нашего культурного наследия, богатой истории края и духовно-просветительской деятельности наших предков. При разработке данного веб сайта были использованы современные языки программирования как Php, WordPress, Yii2 framework, Joomla и другие.

In this article the development of a software package intended for the development of the national tourist activity of pilgrimage sites of Uzbekistan is discussed. There showy the places of famous ancestors, acquaint visitors with places of pilgrimage to explore our cultural heritage, the rich history of the region and the spiritual and educational activities of our ancestors. Modern programming languages like Php, WordPress, Yii2 framework, Joomla and others were used in developius this web site.

- Хожа Абдулоҳиқ Ғиждувоний
- Хожа Муҳаммад Ориф Ревгарий
- Хожа Маҳмуд Анжир Фағнавий
- Хожа Али Ромитаний
- Хожа Муҳаммад Бобойи Самосий
- Ҳазрат Саййид Амир Кулол

Етти пир зиёрати харитаси

- Ғиждувон
- Шофиркон
- Янгибозор
- Қўрғон Ромитан қишлоғи
- Янги ҳаёт
- Баҳоуддин

Виртуал саёҳат (3D)

Рубоиёт

Кутубхона

Расмлар

Видеотека – ЎзХИА «Зиё медиа» маркази томонидан яратилган фильмлар жойлаштирилди.

Меҳмонхона

Қидирув

Сайт харитаси.

«Етти пир» зиёратгоҳи сайтини бугунги кун талаблари асосида ишлаб чиқиш учун қуйидаги ма-

салаҳларни ечиш талаб этилди:

– Интернет, унинг ҳозирги замон ахборот таъминоти муҳитидаги ўрни ва унинг асосий тушунчаларини ўрганиш;

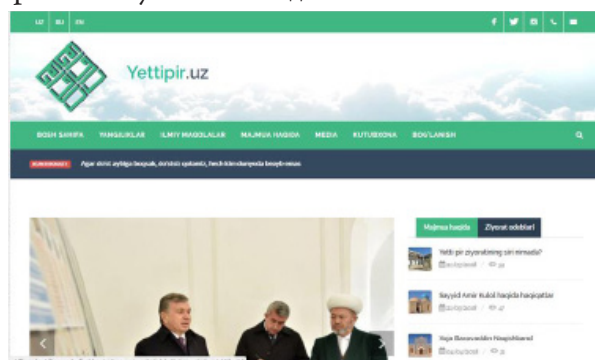
– web дастурлаш тилларининг асоси бўлган HTML5 гиперматнли тили ҳақида тушунчага эга бўлиш;

– PHP Yii2 framework имкониятларини ўрганиб чиқиш;

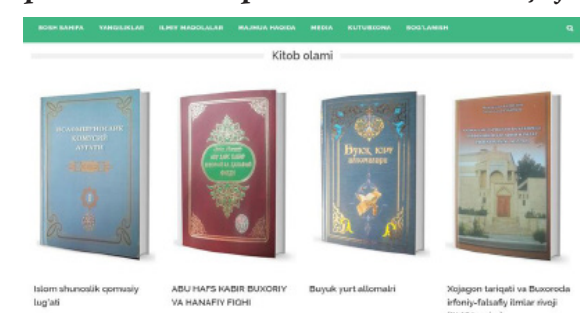
– Маълумотлар базаси билан ишлаш ва уни бошқариш.

Web дастурлаш тиллари Php, WordPress, Yii framework, Joomla ва бошқалар.

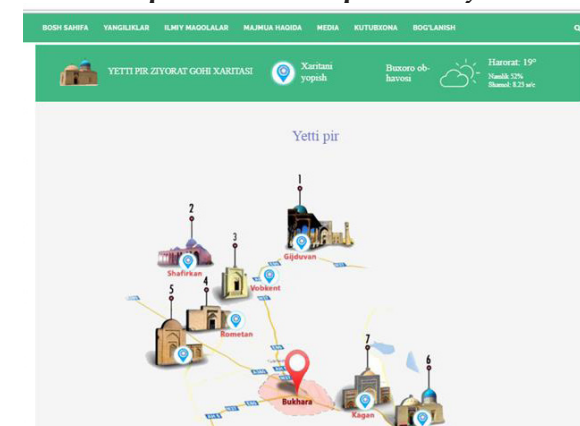
Шунингдек, сайтда «Етти пир» зиёратгоҳи харитаси, виртуал саёҳат (3D), кутубхона, расмлар мажмуаси ва видеолар тўплами, Бухородаги меҳмонхоналар манзиллари, қидирув тизими ва сайт харитасини ўз ичига олади.

1-расм. «Етти пир» сайтининг бош саҳифаси

2-расм. Китоблар олами бўлими

3-расм. «Етти пир» зиёратгоҳи харитаси

Web сайтни яратишда замонавий воситалардан фойдаланишга ва бугунги кун талабига жавоб беришга, сайтнинг мобил қурилмаларда ишлашини таъминлашга эътибор қаратилди. Сайтни ишлаб чиқишда замонавий юқори даражадаги дастурлаш тиллари HTML5, CSS3, JQuery (JS), PHP5.6 лардан фойдаланилди [3,4]. Замонавий дизайн қоидаларга кўра frameworklardan бири Yii2 framework ишлатилди, HTML5 нинг CANVAS элементларидан самарали фойдаланишга ҳаракат қилинди.

Хулоса ўрнида шуни айтиш мумкинки, мамлакатимизда туризм саноатини ривожлантириш, иқтисодиётнинг тез ўсишини таъминлашда унинг ролини ошириш ва шу орқали янги иш ўринларини яратиш, дунё бозорида миллий туристик маҳсулот салоҳиятини юксалтиришга хизмат қилувчи ташкилий шароитлар яратилмоқда. Мазкур фаолият шакл-шубҳасиз миллий туризм соҳасини ахборот билан таъминлаш, туристик операторлар учун замонавий ахборот технологиялари ечимлари ва компьютер дастурларини ишлаб чиқиш, ахборот бозори субъектларига уйғунлашган ҳолда ишлаш, жумладан, халқаро миқёсда мамлакатимизнинг ҳақиқий имиджини шакллантириш бўйича зарур чора-тадбирларни амалга оширишни талаб этади, яратилган web сайт бугунги миллий контентимизни диний соҳадаги ва туризмга оид бўлган манбаларнинг ошишига хизмат қилади.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1. Садриддин Салим Бухорий. Бухоронинг табаррук зиёратгоҳлари. «Наврўз» нашриёти, 2015 й. 360б.
2. Табаррук зиёратгоҳлар. 1993 й. 30 б.Т.: Ёзувчи нашриёти.
3. К.А.Сурков, Д.А.Сурков. Программирование на языке PHP 1999.
4. Ю.М.Четирко. Программирование на языке PHP. 2003.
5. А.А.Артиков, А.А.Худайбердиев, А.М. Хамдамов ва бошқ. Технологик жараёнларни моделлаштириш ва оптималлаштириш.
6. www.naqshband.uz
7. www.javatpoint.com
8. www.javascript.ru

Mavluda XODJAYEVA,
O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi
«Zamonaviy axborot kommunikatsiya
texnologiyalari» kafedراسи mudiri,
texnika fanlari nomzodi, dotsent